

GÓRNOŚLĄZAK

Pismo codzienne, poświęcone sprawom ludu polskiego na Śląsku.

GÓRNOŚLĄZAK

wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje miesięcznie
3.— zł.

Przez lud — dla ludu!

Redakcja i Administracja: Katowice, św. Stanisława 4
Telefon 1414 i 156 — P. K. O. Katowice 304540

ZA OGŁOSZENIA

placi się 20 gr za wiersz milim. Wiersz reklamowy 70 gr.
Na pierwszej stronie 80 groszy

Nr. 167

Katowice, piątek 22-go lipca 1932 r.

Rok 31

Kongres unijny na Velehradzie.

Tegoroczny, szósty z rzędu, Kongres unijny na Velehradzie zebrał przed stawiciele niemal wszystkich narodów europejskich, nie wyłączając reprezentantów emigracji rosyjskiej. Poza licznym zastępem wyższego duchowieństwa czeskosłowackiego z arcybiskupem ołomuńskim Dr. Leopoldem Prečanem na czele, który przewodniczył Kongresowi, w obradach wzięli udział liczni teologowie z Polski, Jugosławii, Bułgarii, Francji, Anglii, Belgii, Niemiec Węgier, a nawet Hiszpanii. Z posród prawosławnych, obecnych na Kongresie, wymienić należy znanego uczonego prof. Kartaszewa z Paryża, dr. W. Wiljńskiego, znanego pisarza i innych. Zaproszony był również biskup prawosławny Serafim, z niewiadomych jednak przyczyn został on zatrzymany w Wiedniu i na Kongres przybyć nie zdołał. Nie brak było również przedstawicieli protestantów (między innymi Dr. Hans Koch z Wiednia). Nie przybył, wbrew oczekiwaniom, arcybiskup d'Herbigny. Z Polski na Kongresie byli obecni: J. E. Ks. Biskup Józefat Kocylowski z Przemysła, ks. dr. Michał Niechaj z Lublina, ks. prof. Antoni Pawłowski i ks. prof. Antoni Kwiatkowski z Warszawy, ks. rektor Słipyj ze Lwowa i inni.

Obrady Kongresu zainaugurował we szwartek, 14 bm., po Mszy św. odprawionej według rytuału wschodniego przez biskupa Kurteffa z Sofji, arcybiskup Prečan odczytaniem brewe papieskiego i depesz powitalnych ze wszystkich krajów, poczem wysłano depeszę hołdowniczą do Jego Świątobliwości. Wysłano również depeszę do nieobecnego na Kongresie wskutek choroby J. E. Ks. Metropolity Szeptyckiego.

Pierwszy referat o Wierze św. w poglądach teologów wschodnich wygłosił prof. Spačil z Instytutu Wschodniego w Rzymie. Drugi — na temat filozoficznych podstaw pojęć religijnych we współczesnym prawosławiu — ks. dr. St. Tyszkiewicz T. J. z Papieskiego Gregorjanum. Obrady w sekcjach historycznej i liturgicznej uzupełniły bogaty program tego dnia.

Następnego dnia, w piątek, Mszę św. odprawił świeżo na katedrę biskupia w Uzhorodzie powołany ks. A. Stojka. Msza ta była jego pierwszą Mszą biskupią. Jednocześnie przy wszystkich 15 ołtarzach katedry velehradzkiej, gdzie spoczywają zwłoki głównego inicjatora i propagatora kongresów unijnych, arcybiskupa Stojana, odprawiono jedno po drugim szereg nabożeństw w obu obrządkach, błagając Pana, by dzieło unji najobfitsze wydało owoce.

Po nabożeństwach, przed obradami, odczytano dalsze depesze i listy powitalne, które wciąż, w czasie całego trwania Kongresu, napływały w olbrzymiej ilości. Wyróżnił się tu piękny list

Z niemieckiego chaosu wyłania się dyktatura, torująca drogi monarchji.

Berlin. Nowy komisaryczny rząd pruski przeprowadza formalną część wczorajszego zamachu stanu. Przedewszystkiem komisarz spraw wewnętrznych Bracht zwrócił się urzędowo do członków parlamentarnego rządu pruskiego, którzy złożeni zostali ze swych urzędów przez komisarza, jednak urzędowania nie oddali w ręce swoich następców, z żądaniem, aby wybrali sobie „środek przemocy“, jaki chcą, aby wobec nich zastosowano i umożliwiono im złożenie urzędów pod przymusem. Nieistniejący właściwie rząd Brauna wydał późną nocą oświadczenie, w którym protestuje przeciwko mowie Papena, wygłoszonej onegdaj przez radio.

W przemówieniu tem Papen oskarżał rząd pruski o podważanie autorytetu państwa, przytaczając takie przykłady, jak jeden z wyższych urzędników policyjnych nakazał podległym organom, by nie przeszkadzały komunistom w ich akcji, a drugi pomagał komunistom w tuszowaniu ich wystąpień terrorystycznych.

Skarga, złożona drogą telegraficzną przez rząd pruski w trybunale państwa w Lipsku przeciwko usunięciu od władzy gabinetu Brauna, nie była jeszcze przedmiotem rozważań trybunału.

Nowe władze rozpoczęły przede wszystkim wielką czystkę w administracji pruskiej. Cały szereg wyższych urzędników ministerstwa spraw wewnętrznych został bezterminowo urlopowany. Ten sam los czeka kilku prezydentów policji w wielkich miastach. Akcja ta ma być ukończona do końca tygodnia, poczem stan wyjątkowy ma być zniesiony (?).

Aktualną stanie się również sprawa rozwiązania partji komunistycznej, czemu narazie Papen ze względu na stosunki z Moskwą jest przeciwny, po po-

ludniu bowiem udaje się do Papena delegacja przywódców narodowo-socjalistycznych, którzy stanowczo domagają się będą ogłoszenia partji komunistycznej za nielegalną.

Karne dochodzenia.

Berlin. Według doniesień prasy, ma być wytoczone postępowanie karne przeciwko Grześnińskiemu, Weissowi i Heimatbergowi za sprzeciwianie się zarządzeniom kierownictwa wojskowego.

Kolej na Hesję.

Berlin. Sejm heski został zwołany na czwartek przyszłego tygodnia. Na porządku dziennym znajdują się m. in. wnioski narodowych socialistów, domagających się ogłoszenia stanu wyjątkowego w Hesji i złożenia z urzędu oficerów policji krajowej.

Papen z łaski Hitlera.

Ekskanclerz Brüning spędził dzień onegdajszy w Monachjum, gdzie go zaskoczyły depesze o przewrocie berlińskim. W obecności 20.000 słuchaczy ekskanclerz wygłosił w Monachjum mowę, charakteryzującą nowy stan rzeczy.

— Stało się to — oświadczył Brüning — pod presją hitlerowców. Nie będzie przesady w mych słowach, jeżeli powiem, że von Papen istnieje tylko z łaski Hitlera.

Papen toruje ścieżki monarchji.

Paryż. Zamach na wolność Prus, o którym nadeszła wiadomość do Paryża po południu, nie zadziwił tu sfer urzędowych. Informacje, naderchodzące z Berlina w ciągu ostatnich dni i wczorajszego rana, dawały go przewidywać. Giełda, która już przy otwarciu wiedziała, jaki obrót biorą wypadki w Niemczech, wy-

kazała, iż, chociaż nie zapoznaje powagi sytuacji, wywołanej przez odwołanie z urzędu ministrów demokratycznych na korzyść autorytetu monarchicznego kanclerza Rzeszy, to jednak wystrzega się darymatyzować zgóry konsekwencje europejskie tego zamachu ze strony marszałka Hindenburga, tak zgodnego z aspiracjami hitlerowców. Giełda paryska dowiedziała się zresztą dość prędko, iż ogłoszenie stanu wojennego w Berlinie i Brandenburgii nie wywołało zbyt wielkiego wrażenia na giełdzie berlińskiej, pomimo, iż niema pewności, czy Niemcy nie zostaną wciągnięte w niebezpieczne walki wewnętrzne.

W sferach politycznych panuje przekonanie, że to co się obecnie stało w Niemczech, było przygotowywane od dawna. Z chwilą, gdy marszałek Hindenburg dał tak brutálną dymisję kanclerzowi Brüningowi, oświadczył się on za monarchją przeciw republice.

Orliński wycofał się.

Warszawa. Dowiadujemy się, że kpt. Orliński zrezygnował z udziału w międzynarodowym rajdzie lotniczym w Zurychu.

Hitler w Pile.

Berlin. Adolf Hitler bawi obecnie w Pile nad granicą polską. Podróż była upozorowana propagandą wyborczą do Reichstagu.

Mgła przyczyną śmierci Baty.

Mor. Ostrawa. Komisja śledcza ministerstwa robót publicznych w Pradze, która przez kilka dni badała przyczynę katastrofy samolotu Baty, stwierdziła, że katastrofa spowodowana została gęstą mgłą, w której pilot stracił kierunek. Wskazywałyby na to zeznania świadków katastrofy, oraz studia nad motorem i szczątkami samolotu.

słynnego teologa prawosławego, prof. S. Bułgakowa z Paryża. Pisze on, że jednoczy się w modlitwie z Kongresem, wierząc, że z męczeńskiej krwi przeladanego chrześcijaństwa rosyjskiego chrześcijaństwo odrodzi się jako zjednoczone w jednym apostołskim Kościele. W końcu swego listu prof. Bułgakow pisze, że rozdziału między prawosławiem a katolicyzmem niema, albowiem „oba Kościoły niewidzialnie są zjednoczone jednością św. Eucharystji i świętych Sakramentów“.

Liczne wogóle są listy ze strony rosyjskiej. Najwybitniejsi przedstawiciele emigracji rosyjskiej nie szczędzą życzeń Kongresowi. Nadesłali życzenia: b. metropolita kijowski Antoni Chrapowicki, ks. Dołgorukow, Dr. Gruzdew, Afanasjew, Arsenjew, Dr. Kiszenski, pisarz Curikow, archimandryta A. Jewrenow z Paryża i ks. Aleks. Wołkowskij z Rzymu. Nie od rzeczy będzie wspomnieć tu o wystąpieniu obecnego na Kongresie prof. Kartaszewa, przewodniczącego rosyjskiego komitetu narodowego w Pa-

ryżu, który nazwał się „romantycznym zjednoczenia“ i dał wyraz zadowoleniu, że spełnia się to, o czem marzył przed rewolucją jeszcze w Piotrogradzie, mianowicie, że może brać udział w Kongresie Velehradzkim.

Trudno zdać nawet pobieżną relację o licznych i wyczerpujących obradach Kongresu, zarówno na zebraniach plenarnych, jak i w jego poszczególnych sekcjach. Stwierdzić tylko można, że stały one na wysokim poziomie, były głębokie i ożywione szczerem duchem pojednania. Uczestnicy Kongresu bardzo licznie w nich brali udział, a wymienienie nawet samych nazwisk mówców równałoby się ogłoszeniu pełnej listy członków Kongresu.

W sobotę zrana w Katedrze velehradzkiej odprawiono nabożeństwo żałobne za zmarłych pracowników unji: arcybiskupa Stojana, kardynała Mercier, ks. biskupa Zygmunta Łozińskiego, biskupa Fischera-Colbrie, arcybiskupa Sedeja, biskupa Gebeja, biskupa Podlahę i o. Jaška.

W czasie obrad w dniu tym powzięto rezolucję protestującą przeciw przesładowaniu Kościoła w Rosji. Po południu omawiano między innymi sprawami działalność unijonistyczną w Polsce, we Francji i Czechosłowacji.

W niedzielę, dnia 17 bm., po pontyfikalnym nabożeństwie w bazylice odbyła się uroczysta procesja, poczem Kongres zakończono.

Wielki Kongres Unijny w Velehradzie poprzedził dwudniowy zjazd teologów słowiańskich, który odbył się w dniach 12 i 13 bm. również w Velehradzie. W obradach wzięli udział z Polski: ks. prof. Macewicz T. J. z Wilna, ks. prof. Sagacz z Dubna, ks. prof. Pawłowski z Warszawy i ks. prof. Niechaj z Lublina. Z przedstawicieli innych krajów wymienić należy o. Prešerona T. J., biskupa Kuerteffa z Sofji, gener. wikar. z Wrocławia Dr. Schmidta i ormiańskiego Mecharystę ks. Hamazana Oskiana. Ponadto w dysputach brał udział teolog prawosławny prof. Kartaszew z Paryża.

Budyń
czekoladowy
Budyń
waniljowy

Wartościowym, odżywczym i orzeźwiającym jest i pozostanie budyń Oetkera!

Pani domu, która się czuje odpowiedzialną za stan zdrowotny całej rodziny, częściej podaje na stół budyń Oetkera.

Odżywczy i smaczny budyń Oetkera jedzą chętnie tak starsi, jak i młodzież. Przyrządzenie według przepisu jest zupełnie łatwe. Ze względu na wielkie jego wartości odżywcze można oszczędzać na czem innym.

Preparaty Oetkera są wszędzie do nabycia. Nic lepszego nie istnieje. Spróbujcie jeszcze dziś.
Dr. August Oetker - Oliwa.

Oto zwierciadło netne słońca!

ATA, proszek do szorowania i czyszczenia, stwarza w mieszkaniu nastrój pełen słońca i błyszczącej czystości. Nietylko kotły, garnki, patelnie, noże i łyżki, lecz również przedmioty i sprzęty z drzewa, szkła, marmuru jak meble kuchenne, flisy, wanny i t. p. czyści ATA szybko i bez trudu.

ATA

Henkla proszek do szorowania
czyści i szoruje wszystko
Wyrób Zakładów Persil.

Pol.
A 15/30 b

Czytelników naszych prosimy, aby kupowali tylko u firm u nas się ogłaszających i powoływali się przy kupnie na naszą gazetę.

Nowootwarcie!

Podaje Sz. Klienteli do wiadomości, iż mój
**Magazyn obuwia
„STABIL”**

przenoszę z Mysłowic do Katowic na ul. Po-
przečna 6 (dawniej skład firmy Jütte).

Moim staraniem jest prowadzić najlepsze ga-
tunki po cenach najniższych.

Otwarcie nastąpi w sobotę, dnia 23. bm. Od-
wiedzenie mego składu bez przymusu kupna.
Proszę uważać na ceny w moich oknach wy-
stawowych.

W oczekiwaniu dalszego zaufania i poparcia
mego przedsiębiorstwa pozostaje z poważaniem

Józef Palusiński.

Sprzedaje

Fszczoły - roje w cenie
10-15 zł. wysyła „Pa-
toka” Kupczyńce 8. p.
Denysów.

Popieraj przemysł
krajowy!

Kupna

Dywanu roboty ręcznej
wielkości 2½×3½ metr.
szukam. Zgłośz. do re-
d. keji pod „Dywan”.

Kupię wózek dla star-
szej osoby, która nie
może chodzić. Zgłosze-
nia przysyłać pod adre-
sem: B. Kołaczek, inż.,
Cieszyn, ul. Lenaua 4

Mały wydatek a wiel-
ką korzyść stanowi
drobne ogłoszenie w
naszej gazecie!

Mieszkania

3-pokojowe mieszkanie
w pobliżu Katowic. I pie-
tro do oddania. Zgłosz.
do administracji pod l.
120.

Różne

Choroby serca, astma,
reumatyzm, cukrzyca
Lecznica „Salus” Dra
Kupczyka, Kraków -
Szujskiego 11.

Gluchota, szum, ciek-
nięcie z uszów, ule-
żalność. Liczne podz eko-
wania. Żądajcie bez-
płatnej porady bro-
szury. Osobiście przy-
jmuje. Z. Zoellner, Ka-
powie, ul. Mickiew-
cza 22.

Rozpowszechniajcie
naszą gazetę!

PROSEK OD BÓLU GŁOWY DLA DOROSŁYCH
„KOWALSKINA”
USUWA NAJSILNIEJSZE
BÓLE GŁOWY (A.K.)
FABRYKA CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNA
„AP. KOWALSKI” WARSZAWA

Przyjeżdżający do Katowic
posilajcie się w restauracji
i mleczarni „Zdrowie”, przy
ulicy Dworcowej nr. 13.

Rozpowszechniajcie
naszą gazetę!

Przeszło 30,000 obywateli złożyło swoje oszczędności
w Miejskiej Komunalnej Kasie Oszczędności w Katowicach
obok poczty.
Czy i ty jesteś w jej gronie!